

MUNI
MED

Ošetřovatelství I

Mgr. Dana Dolanová, Ph.D.
dolanova@med.muni.cz

**Druhy obvazů, dělení,
zásady při obvazování,
autolékárnička, základní
obvazová technika**

Obvazové materiály a typy obvazů

Vlákniny a tkaniny

- čišťená obvazová vata
- buničitá vata
- hydrofilní gáza
- režné obvazové kaliko

Obinadla

- hydrofilní
- škrobená obinadla
- zinkoklihová
- sádrová
- hadicová
- hotové sterilní obvazy

Zvláštní druhy – kaučukové náplasti a rychloobvazy

Účel obvazu

1. zastavit krváčení
2. upevnit sterilní krytí rány
3. odsávat výměšky rány
4. chránit ránu před druhotnou infekcí
5. vzduchotěsně uzavřít ránu
6. znehybnit zraněnou část těla
7. připevnit k poraněné části obkladovou látku

Pravidlo 3 ú

- Účelnost
- Úpravnost
- Úhlednost

Dělení obvazů podle účelu

- **krycí** – ochrana rány před zevními škodlivinami
- **odsávací** – odsátí sekretů
- **neprodyšný** – zabránění vniknutí vzduchu (pneumothorax)
- **imobilizační** – znehybnění poraněné části, omezení bolesti a zabránění zhoršení poranění
- **tlakové** – stavění krvácení
- **zaškrcovadla** - stavění krvácení
- **regresivní/redresivní** – nápravné
- **extenční** – léčení poranění kostí a jejich spojení (Thomasova dlahá)
- **podpůrné**

Dělení obvazů podle použitého materiálu

- šátkové
- prakové
- náplastové
- obinadlové
- dlahové
- z tuhoucích hmot (sádra, škrob)
- z pružných hmot

Zásady při obvazování

- Obvaz musí plnit funkci, pro kterou byl použit.
- První vrstva kryjící ránu musí být vždy sterilní
- Při přikládání dalších vrstev se sterilním krytím nepohybovat – zanesení infekce z okolí rány
- Obvazovat začínáme na nejužším místě poraněné části a postupujeme k nejširší
- Poslední vrstva obvazu musí přesahovat okraje rány asi o 3 cm

Zásady při obvazování

- Musí být přiložen rychle, ale ne na úkor provedení.
- Po přiložení s ním nemanipulujeme.
- Musí pevně držet na místě, ale ne škrtit a zařezávat se do kůže

Zásady při obvazování

- Při prosáknutí původní vrstvy nesundáváme, ale přikládáme nové.
- Obvaz vždy přesahuje krytí rány.
- Obvazovanou končetinu znehybníme,
- Postavení obvazované části musí být od začátku obvazování definitivní až do dokončení obvazu.
- Přiložený obvaz kontrolujeme, zda se neposouvá, neškrť.

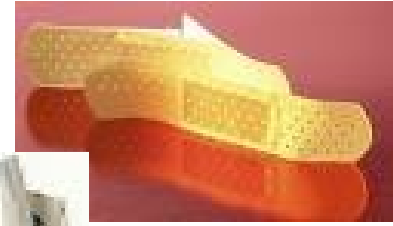
Materiál ke krytí ran

- Musí být měkký, sající, prodyšný, (sterilní).
- Ránu nerozdírá, nedráždí, nelepí se.
- V PP často improvizujeme, jako krycí materiál použijeme co nejčistší tkaninu (kapesník, plenu, prostěradlo, část oděvu...).

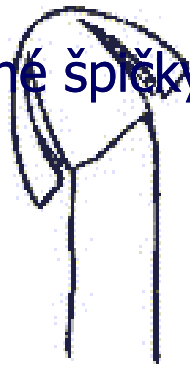
Náplastové obvazy

- ↗ Jednoduché, běžně používané, rychlé.
- ↗ Používáme k ošetření drobně krvácejících ranek.
- ↗ Patří sem leukoplasti, náplasti s polštářkem...

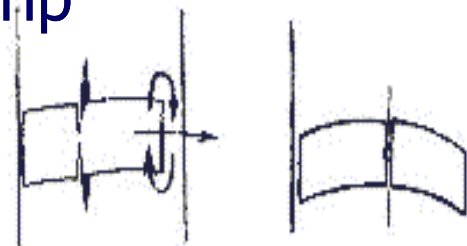

Náplastové obvazy

Maltézský kříž – na poraněné špičky prstů

Leukosteh -
strip

- tržné rány, stáhnutí
okrajů rány těsně k sobě

Šátkové obvazy

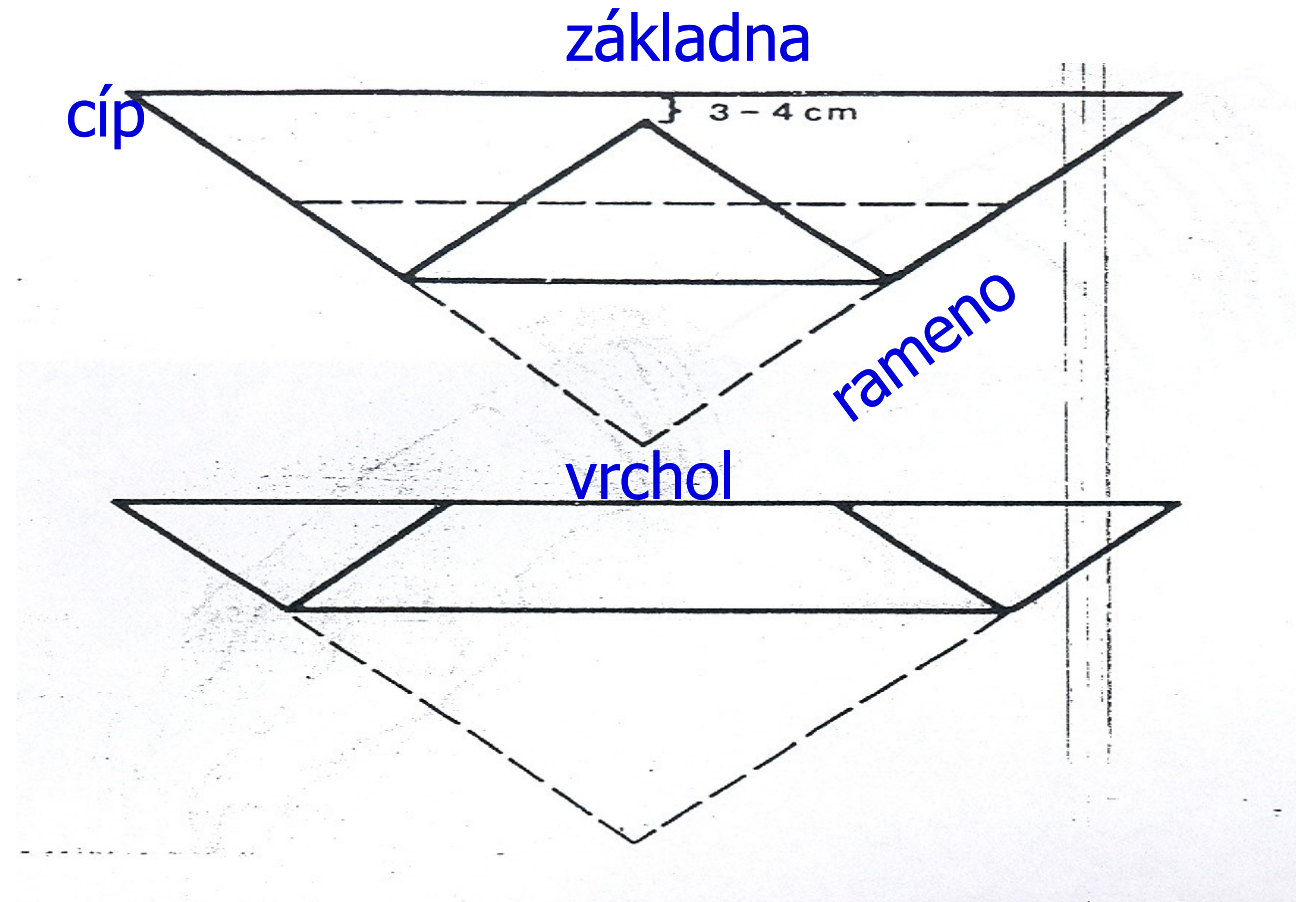
Výhody:

- Rychlé a snadné zhotovení
- Snadnější údržba
- Hospodárnější použití

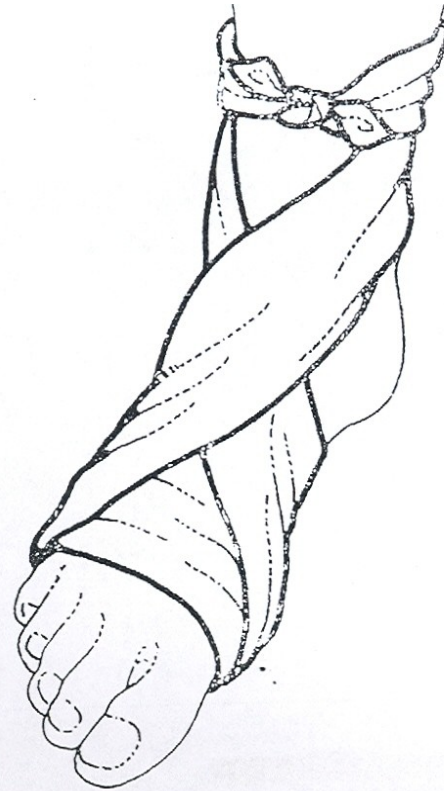
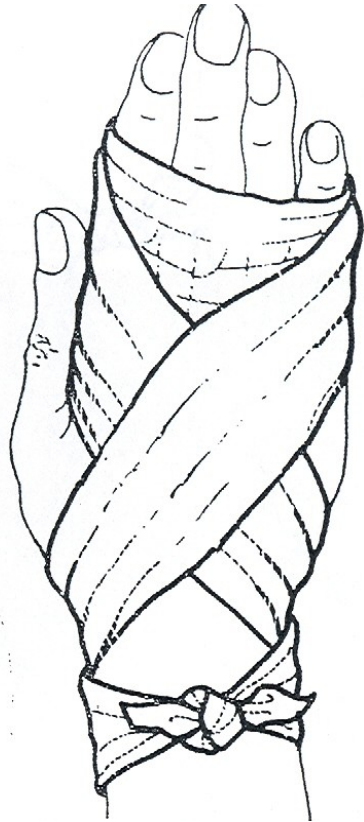
Druhy šátkových obvazů

- plošné
- Kravatové

Skládání šátku v kravatu

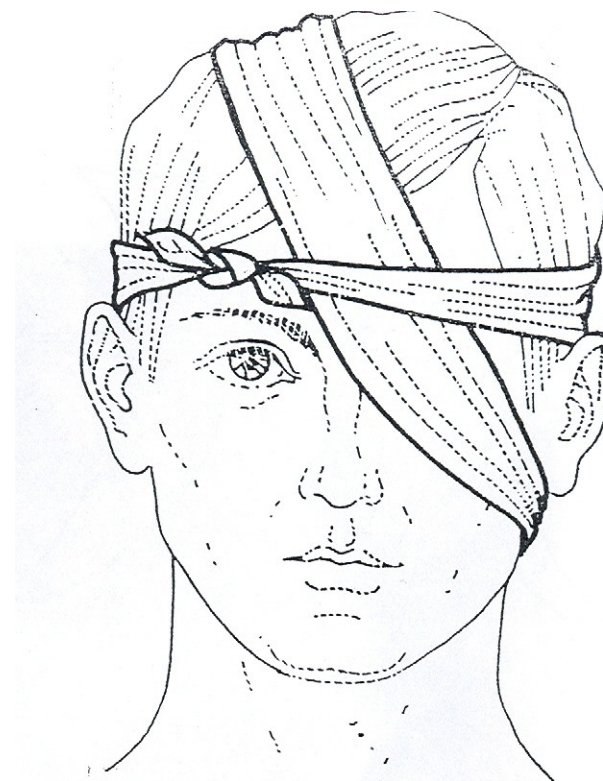
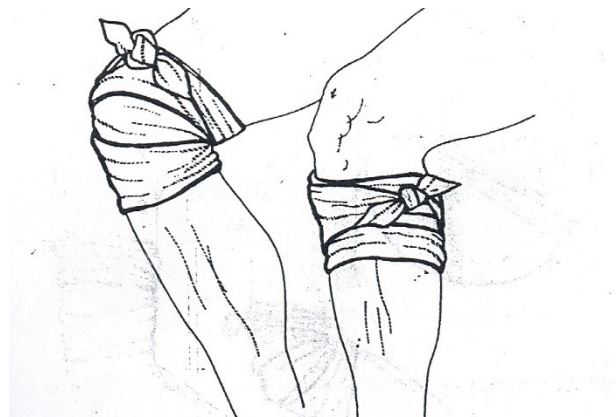
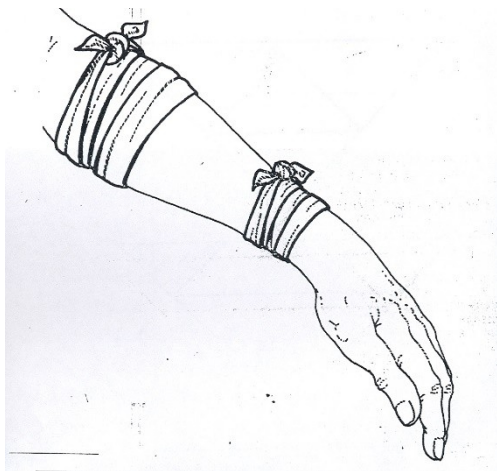

Kravatový obvaz hřebu ruky a nártu

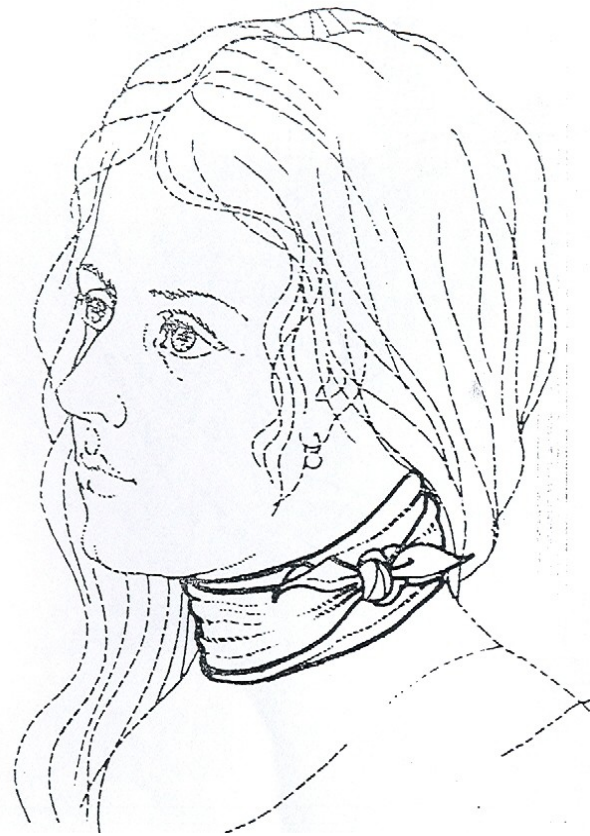
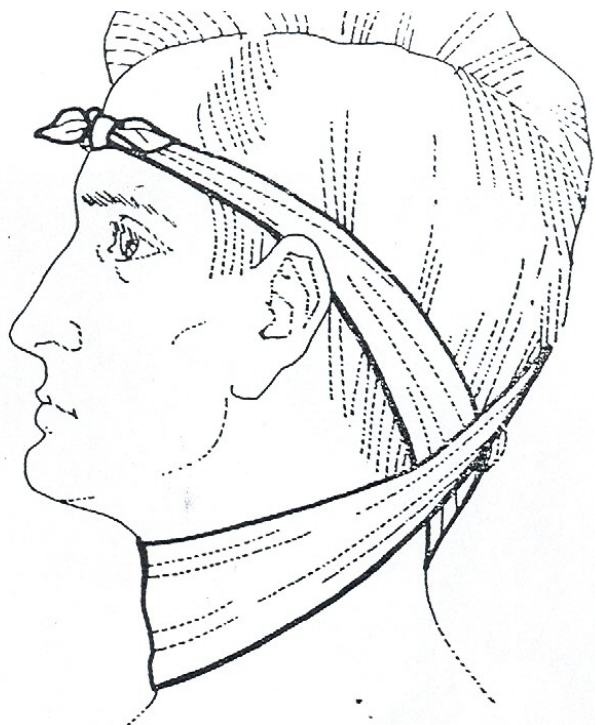

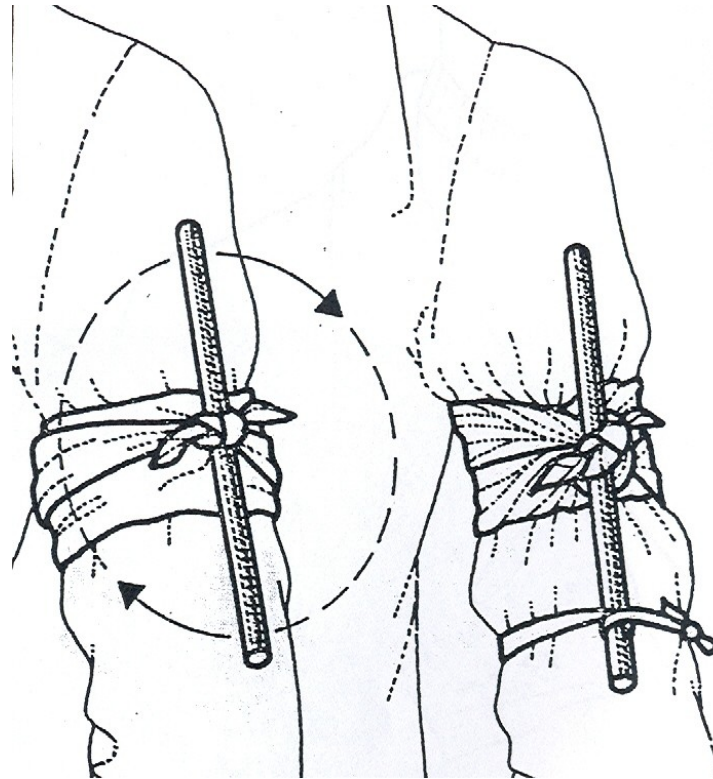
Kravatový obvaz oka, předloktí, zápěstí a kolene

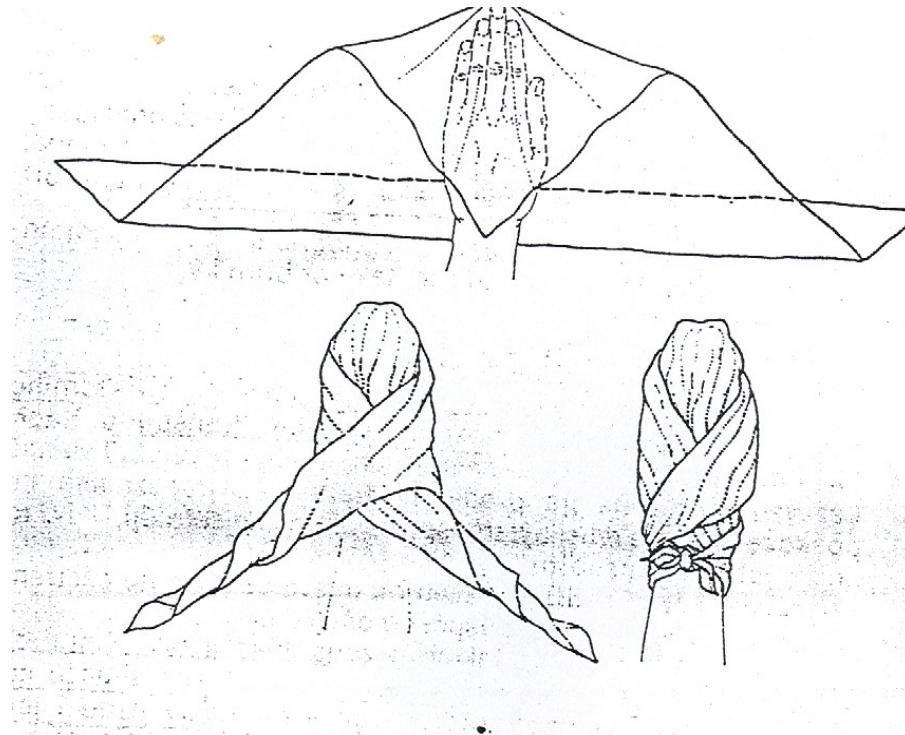
Kravatový obvaz krku

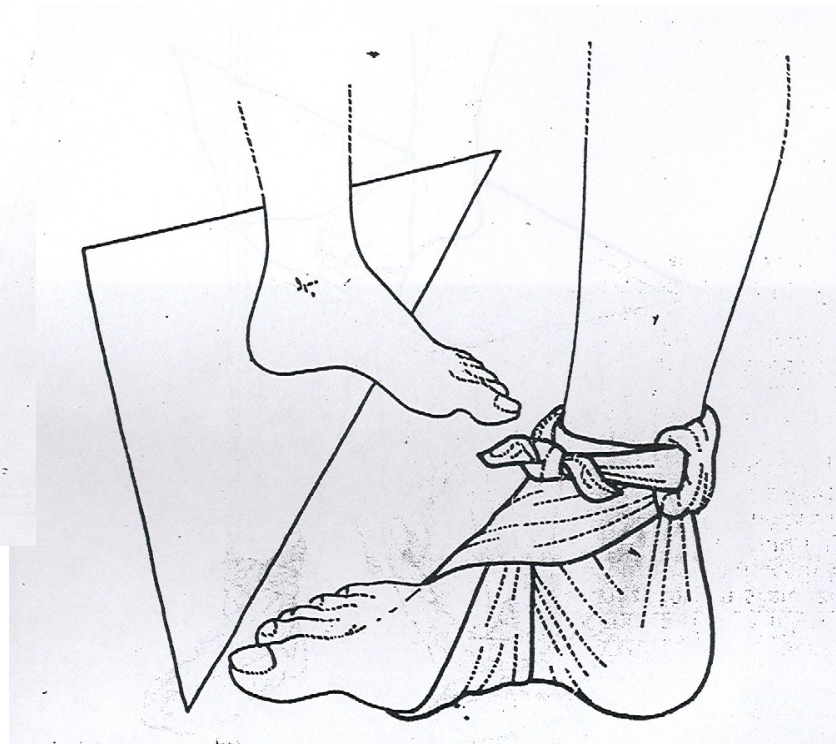
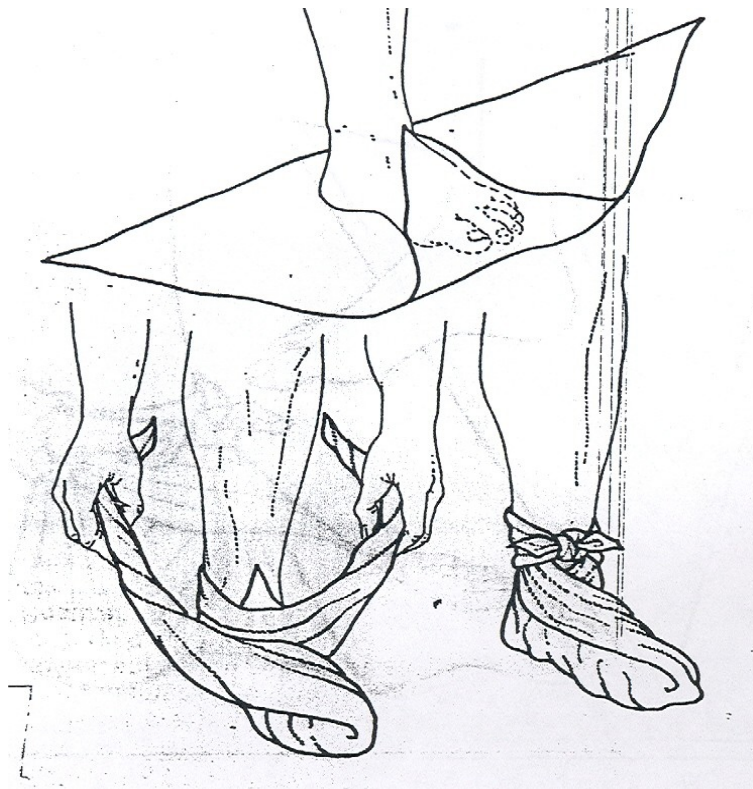
Využití kravaty k improvizaci zaškrcovadla

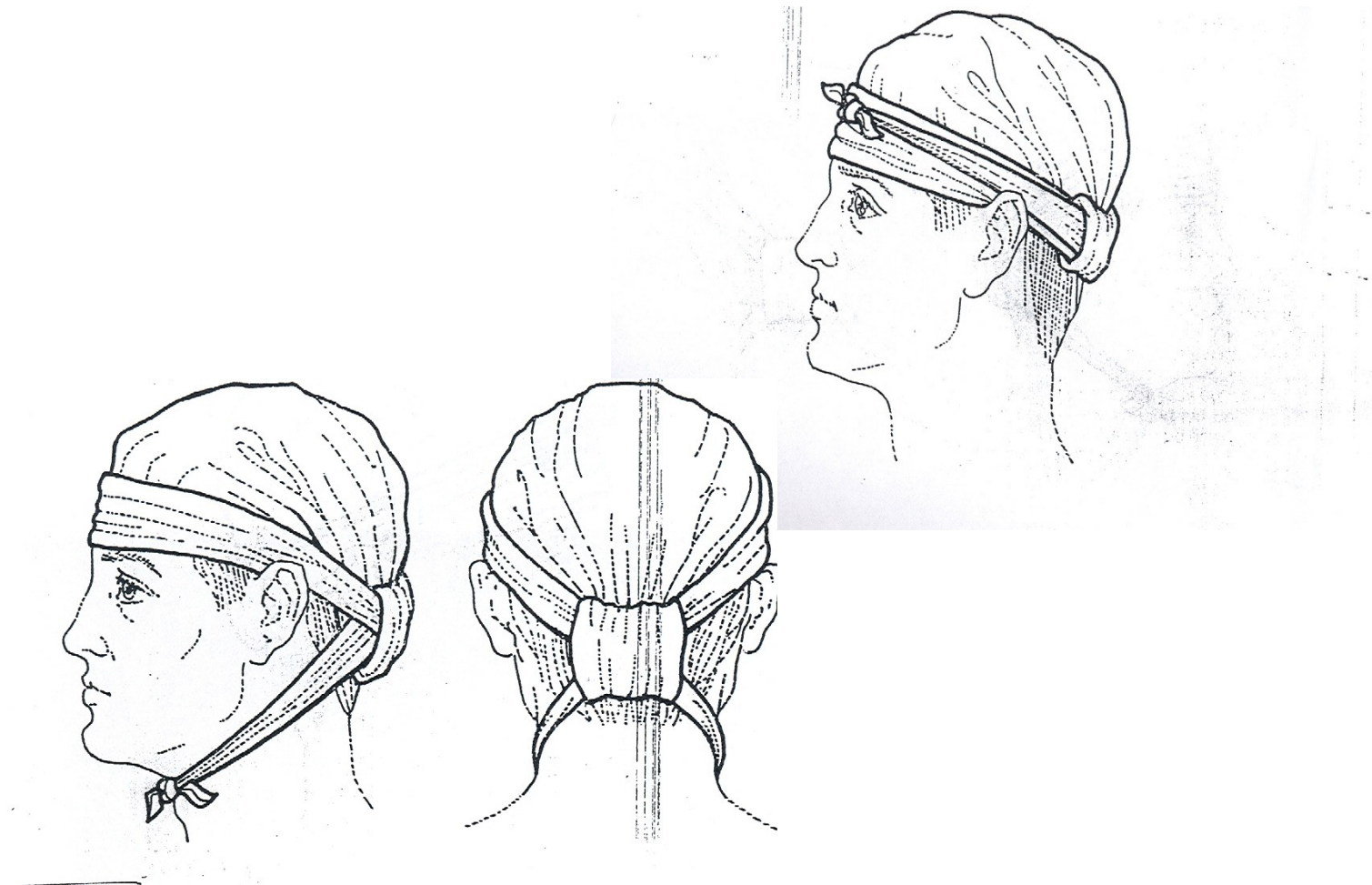
Šátkový obvaz ruky (pacička)

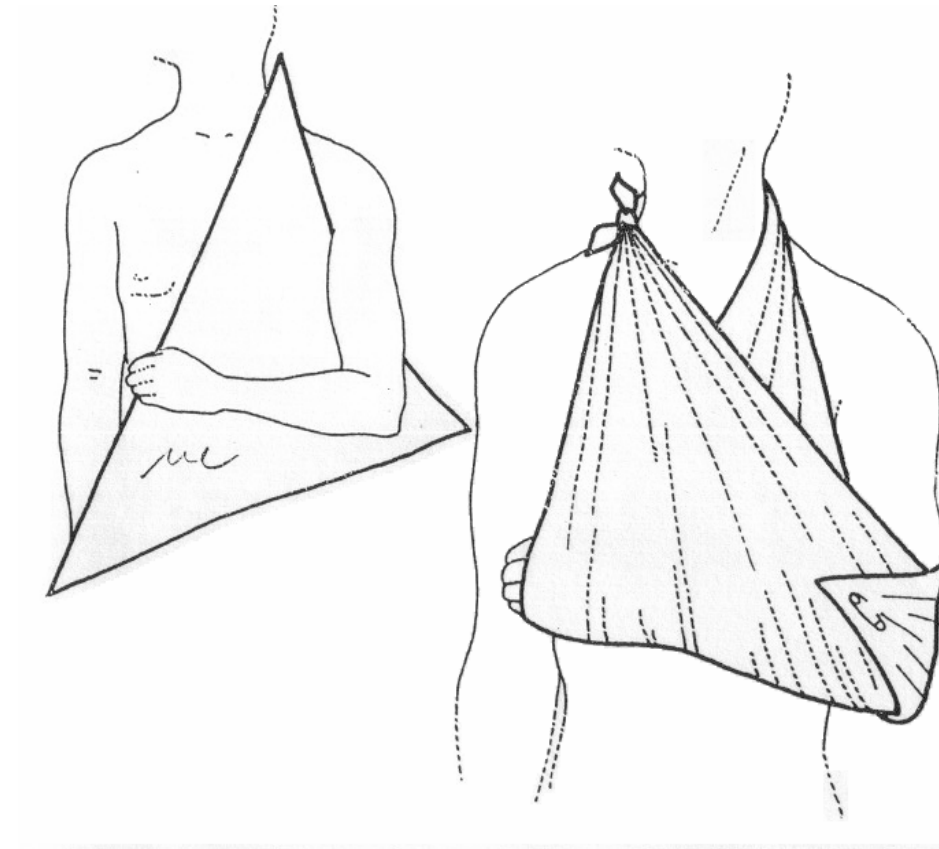
Šátkový obvaz nohy a paty

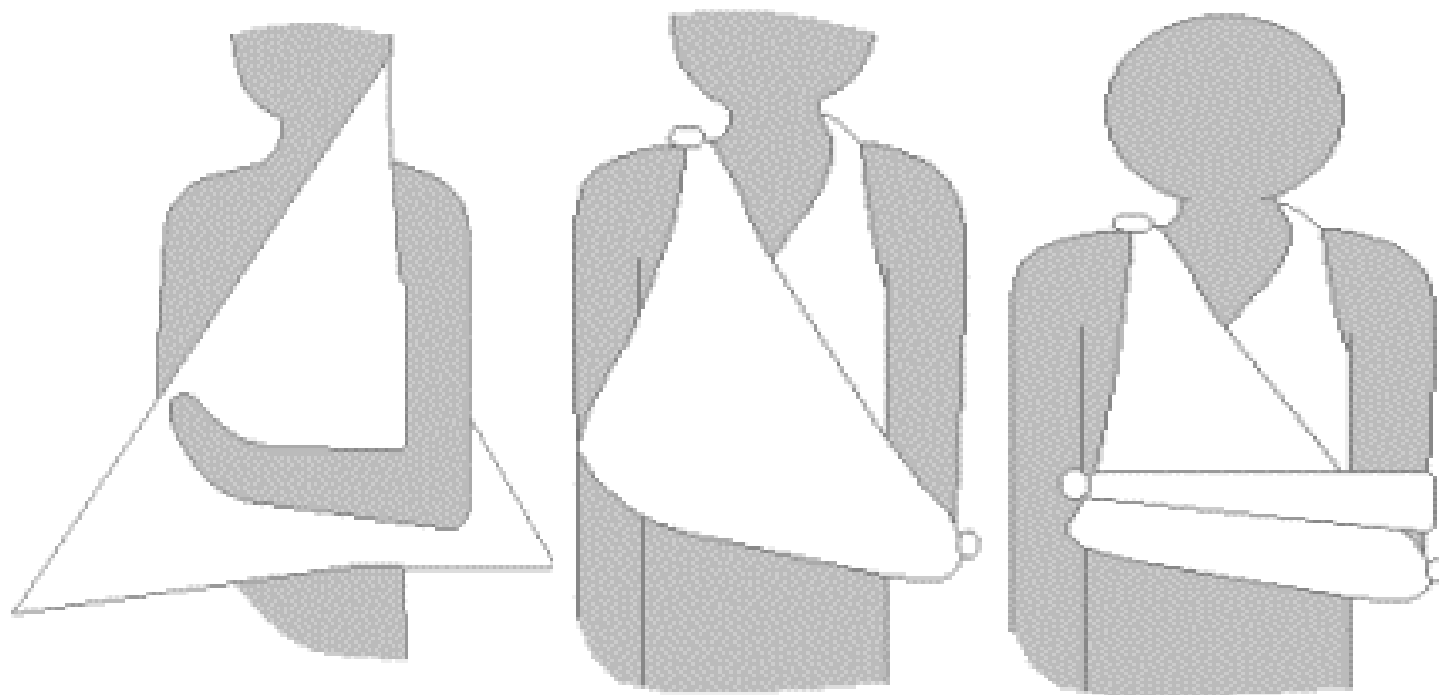
Šátkový obvaz hlavy

Šátkový závěs HK

Šátkový závěs HK

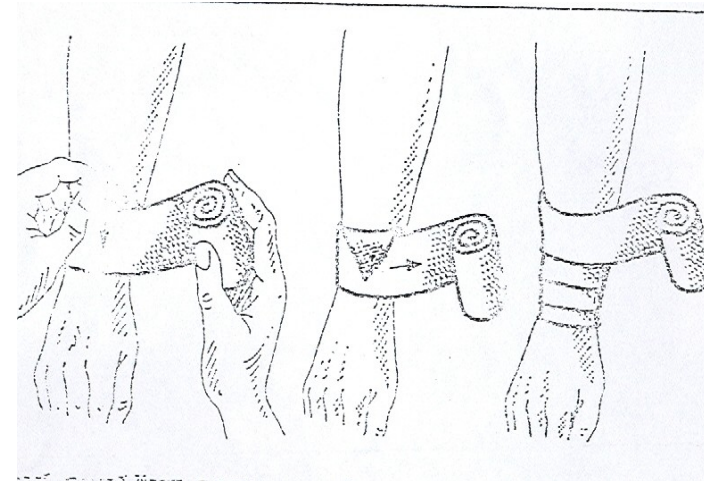

Obinadlové obvazy

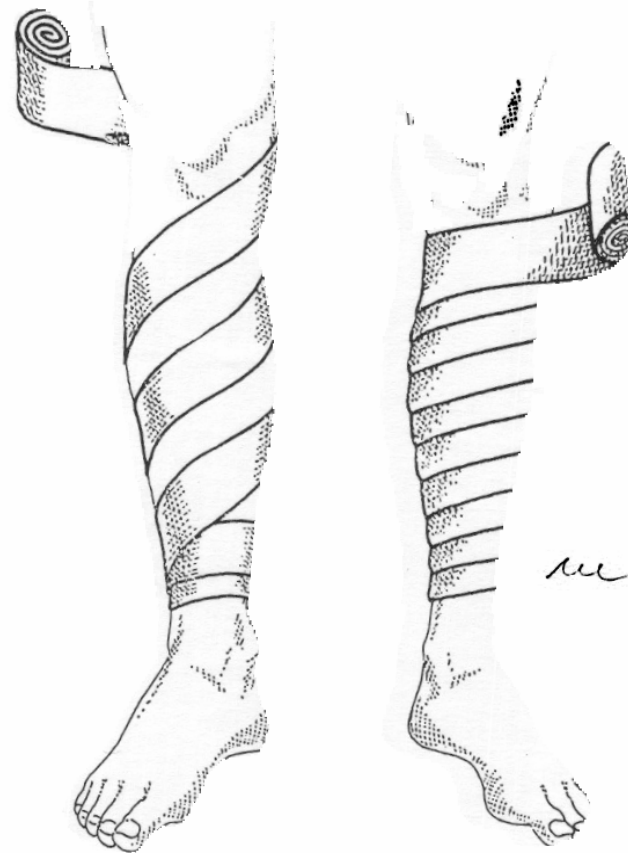
ⓐ Svinutá část obinadla = hlava, zbytek = volný konec.

ⓑ Šířku obinadla vybíráme podle postižené části. Začínáme od nejužší obvazované části těla a provedeme základní obtáčku, tzv. zámeček, zámeček.

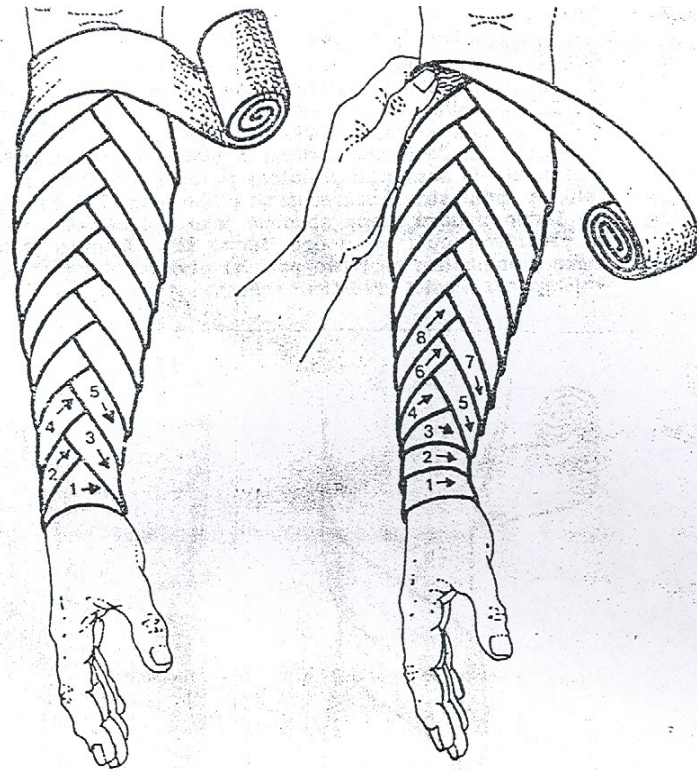
Obvaz spirálový (hadový) a hoblinový

ⓐ Spirálový obvaz
– vedeme jednotlivé
obtáčky tak, aby mezi
nimi zůstal volný prostor,
je vhodný k upevnění
dlah

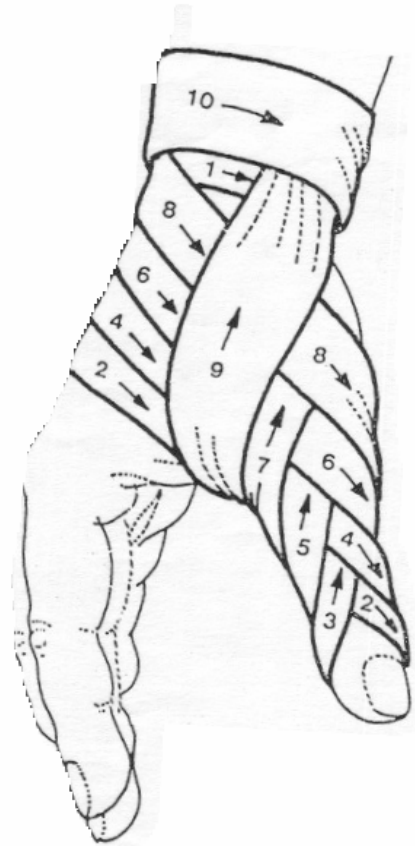

Technika klasového obvazu

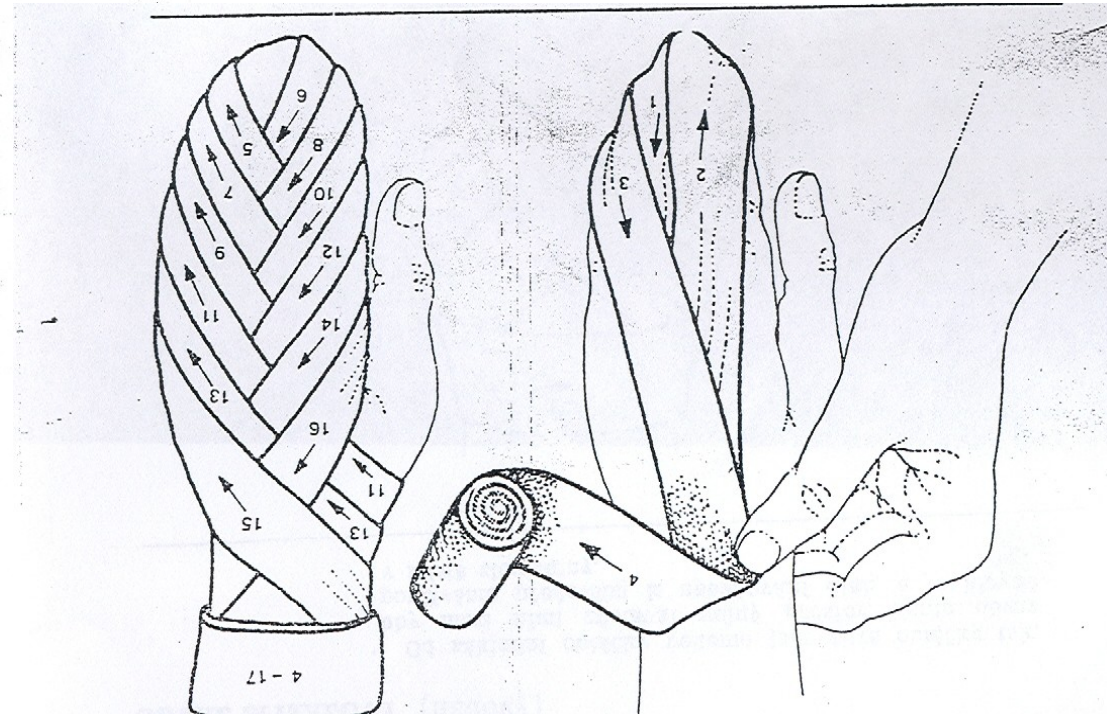
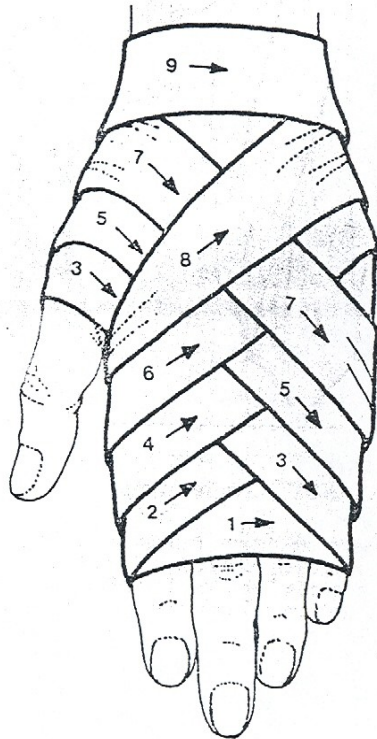
- ⓐ Po základní obtáčce na užším místě vedeme obinadlo šikmo vzhůru a vracíme se šikmo dolů.
- ⓑ Další obtáčka jde výš asi o $\frac{1}{3}$ šíře obinadla opět šikmo vzhůru.
- ⓒ Tak vznikají osmičky, kt. nasedají jedna na druhou.
- ⓓ Na přední straně se nám opticky vytváří klas z okrajů obinadla.

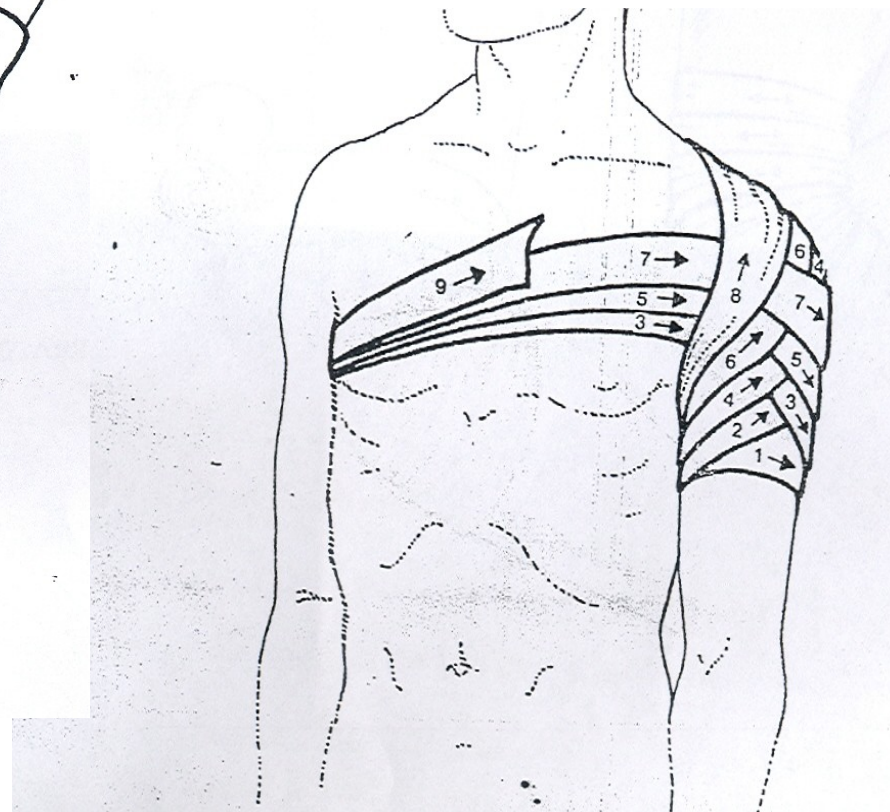
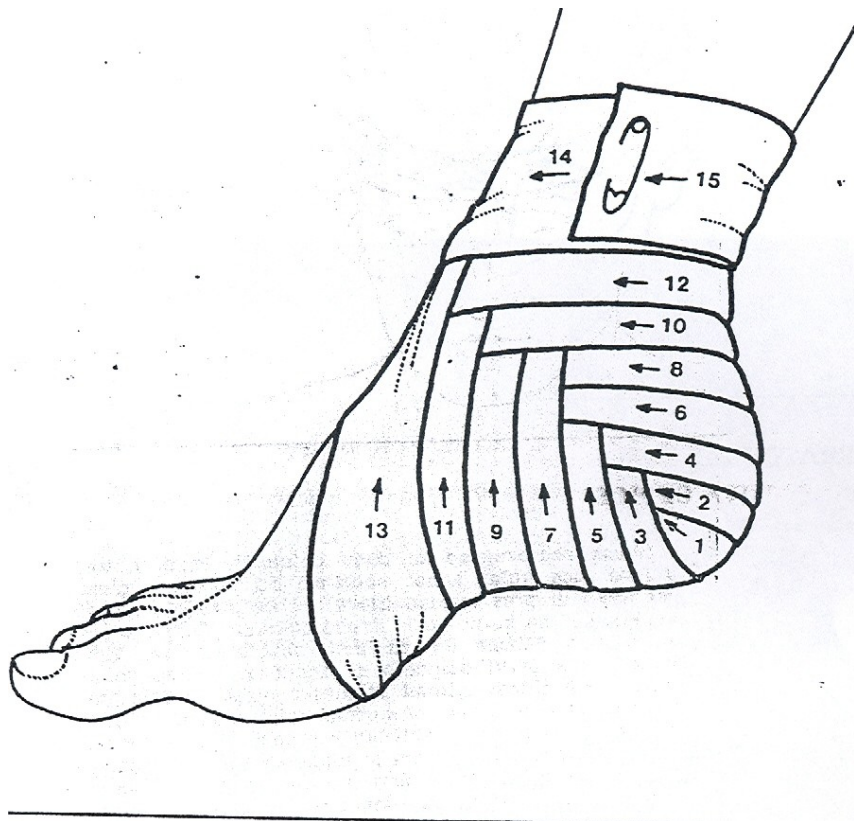
Klasový obvaz palce ruky

Klasový obvaz hřebu ruky a klasový obvaz celé ruky (palec volný)

Klasový (osmičkový, želvový) obvaz kotníku a klasový (vzestupný) obvaz ramene

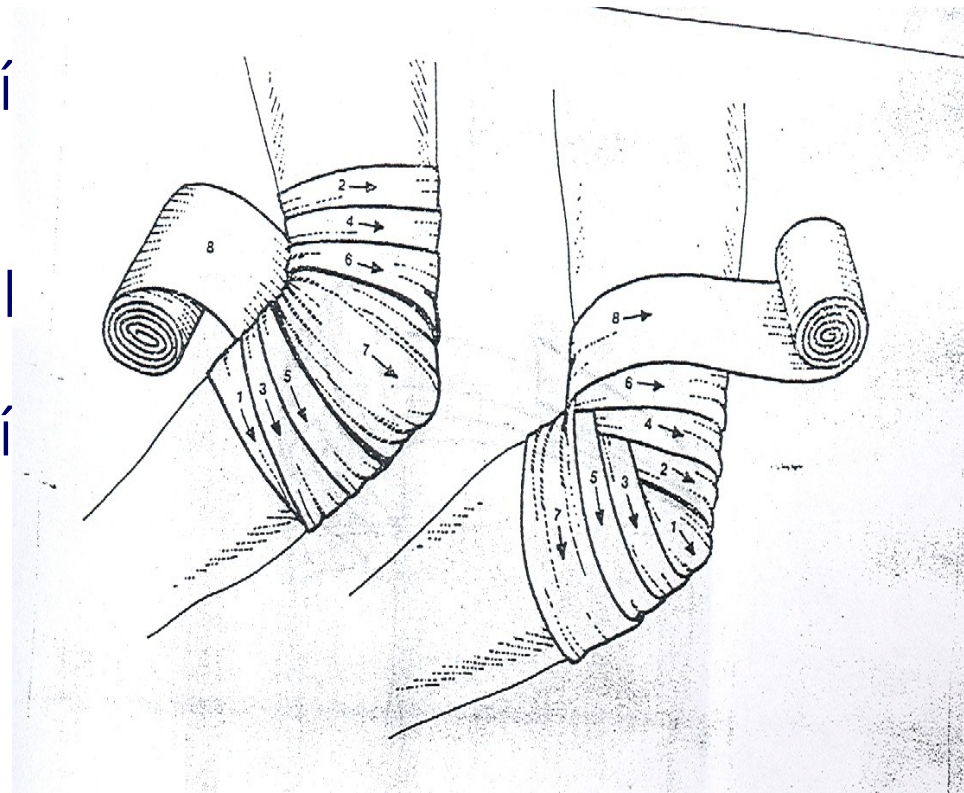
Sbíhavý a rozbíhavý obvaz lokte

@Sbíhavý obvaz lokte: zákl. obtáčka pod loktem, poté osmičkové túry, které se kříží loketní jamce. Ukončujeme přes loket.

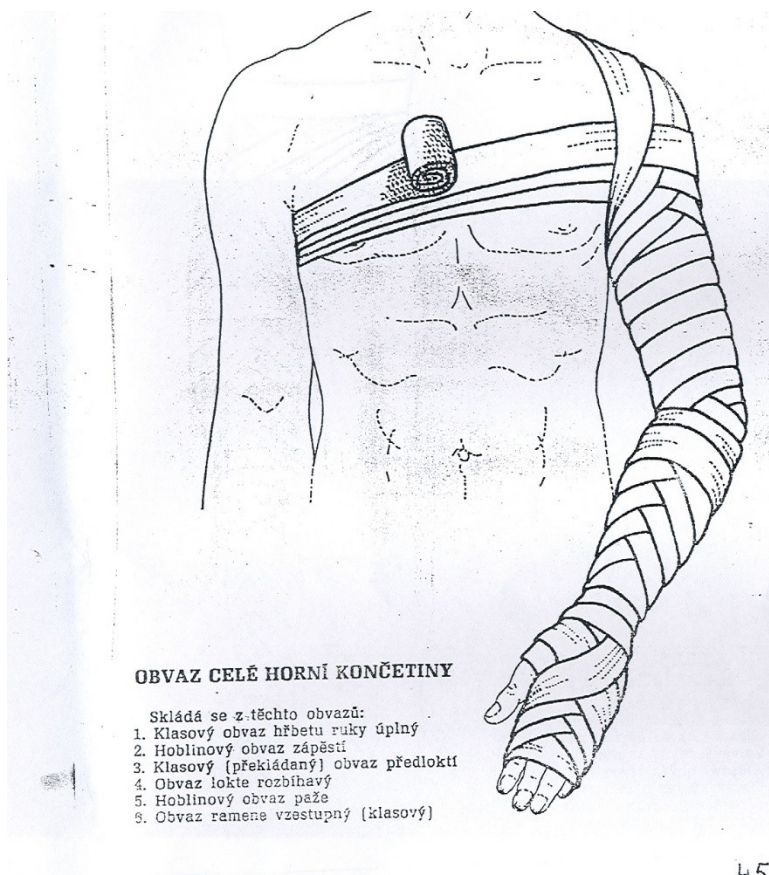
@Rozbíhavý obvaz lokte: zákl. obtáčka přes loket, poté osmičkové túry, které se kříží loketní jamce a vzdalují se od lokte.

@Ukončujeme nad loktem.

@Je pevnější a spolehlivější.

Obvaz celé horní končetiny

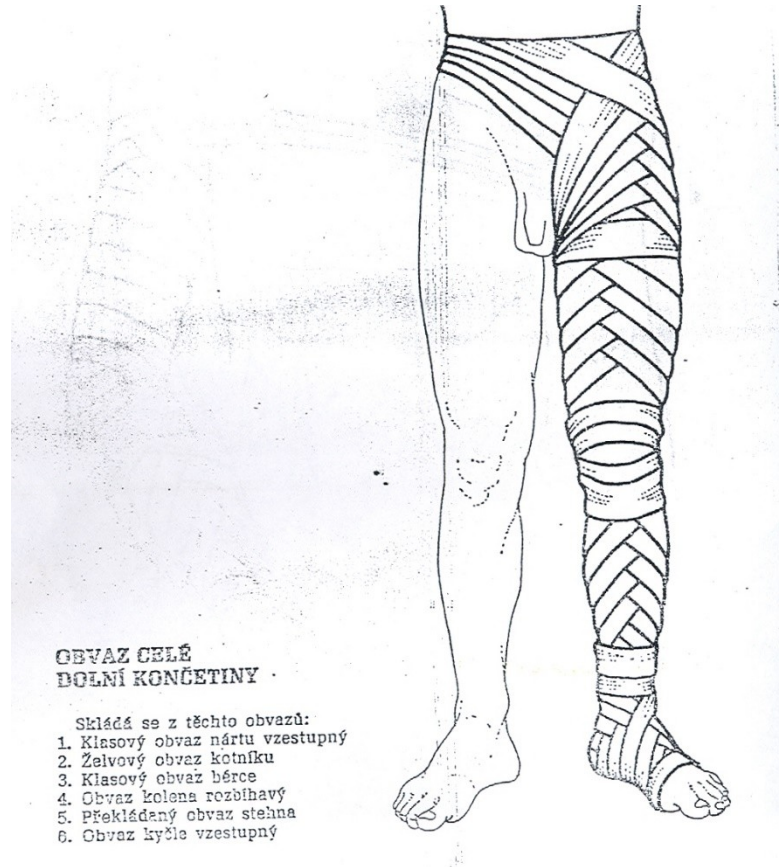

Skládá se:

- klas.obvaz hřbetu ruky
- hoblinový obvaz zápěstí
- klasový obvaz předloktí
- obvaz lokte rozbíhavý
- hoblinový obvaz paže
- obvaz ramene vzestupný, klasový

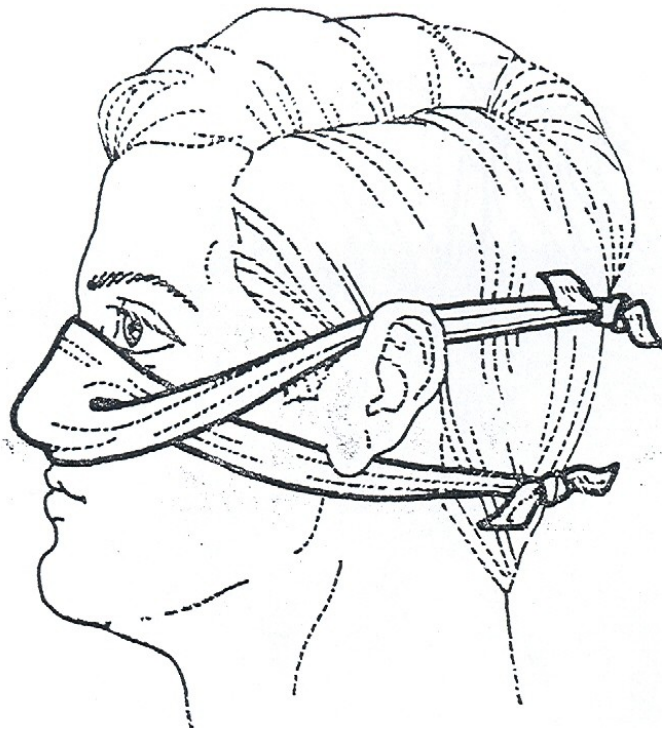
Obvaz celé dolní končetiny

Skládá se z:

- klasový obvaz nártu vzestupný
- klasový (osmičkový, želvový) obvaz kotníku
- klasový obvaz bérce
- obvaz kolene rozbíhavý
- klasový obvaz stehna
- obvaz kyčle klasový vzestupný

Prakový obvaz nosu a brady

Dlahy v PP

- @Dřevěné
- @Drátěné = Krammerovy dlahy = kovové žebříčky různých šířek a délek, tvarovatelné, před použitím je obalujeme obvazovým materiálem nebo improvizovaně (novinami).
- @Improvizované dlahy – větve, vařečka, koště, deštník, oděv stočený do roličky...
- @Vakuové dlahy (záchranaři), nafukovací dlahy – nemusí se snímat při rtg.

Zásady přikládání dlah

- Ⓜ dlahu před přiložením vždy obalíme – vatou, obinadlem, měkkou látkou
- Ⓜ zraněného nesvlékáme a dlahy přikládáme přes oděv
- Ⓜ dlahy formujeme podle zdravé končetiny
- Ⓜ dlaha musí znehybnit celou poraněnou část (kloub nad a pod zlomeninou)
- Ⓜ dlahu vypodložíme v místech tlaku na kůži

Použití jednotlivých druhů autolékárniček a motolékárniček

Použití jednotlivých druhů autolékárniček a motolékárniček

Povinná výbava motorových a přípojných vozidel při provozu na pozemních komunikacích je upravena § 32 vyhlášky Ministerstva dopravy a spojů č. 341/2002 Sb., o schvalování technické způsobilosti a o technických podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, který byl novelizován vyhláškou 283/2009 Sb., která je účinná od 15.9.2009

Použití jednotlivých druhů autolékárniček

- a) vozidla pro hromadnou přepravu osob s obsaditelností více než 80 cestujících velikost III
- b) vozidla pro hromadnou přepravu osob s obsaditelností do 80 cestujících včetně velikost II
- c) ostatní motorová vozidla s nejméně čtyřmi koly velikost I

Příloha č. 14 k vyhlášce č. 341/2002 Sb.

Druhy lékárníček, jejich obsah a výbava a jejich použití podle druhů vozidel**1. Lékárníčka pro motorová vozidla kategorie L (motolékárnička)**

Zdravotnický materiál	Množství (ks)
a) Obvaz hotový sterilní č. 2	1
b) Obvaz hotový sterilní č. 4	1
c) Šátek trojcípý	1
d) Náplast s polštářkem 8cm x 4cm	3
e) Obinadlo škrticí pryžové, délka 70cm	1
f) Rouška resuscitační	1
g) Rukavice pryžové (latexové) chirurgické v obalu	1
h) Špendlík zavírací v antikoroziční úpravě	2

2. Lékárníčka pro ostatní motorová vozidla (autolékárnička)

Zdravotnický materiál	Množství (ks)		
	velikost lékárníčky		
	I.	II.	III.
a) Obvaz hotový sterilní č. 2	2	5	10
b) Obvaz hotový sterilní č. 3	2	5	10
c) Obvaz hotový sterilní č. 4	2	5	10
d) Šátek trojcípý	2	3	6
e) Obinadlo elastické 10 cm x 5 m	-	3	6
f) Náplast hladká cívka 2,5 cm x 5 m	1	2	4
g) Náplast s polštářkem 8cm x 4cm	6	12	18
h) Obinadlo škrticí pryžové, délka 70cm	1	3	5
i) Obvaz hotový sterilní 5 cm x 7,5 cm	1	3	5
j) Rouška resuscitační	1	2	4
k) Rouška PVC 20 x 20 cm	1	2	4
l) Rukavice pryžové (latexové) chirurgické v obalu	1	2	4
m) Špendlík zavírací v antikoroziční úpravě	2	2	4
n) Nůžky	1	1	1

Poznámka: autolékárničku velikosti III. je možno nahradit dvěma autolékárničkami velikosti II.

Děkuji za pozornost

